

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/136/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114222910
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8114222910.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: H. C., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XXXX/X, XXX XX A., štátny občan SR, proti žalovaným: 1/ Tatra banka, a.s., so sídlom Hodžovo námestie 3, Bratislava 1, IČO: 00686930, 2/ Platiť sa oplatí s.r.o., so sídlom Košická 56, Bratislava, IČO: 45684618, o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 13C/152/2014 - 37 zo dňa 5.10.2014, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

M e n í uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia tak, že žalovaný v 1. rade je p o v i n n ý zdržať sa výkonu záložného práva zriadeného na zabezpečenie Úverovej zmluvy č. 2012026550 zo dňa 17.4.2012 k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v obci Z., katastrálne územie Z., zapísaným na LV č. XXXX ako byt č. X, vchod č. XX, na prízemí, nachádzajúci sa v bytovom dome súp. č. XXX na ulici M., v podiele 1/1, spolu s podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súp. č. XXX, postavenom na parcele C KN č. 173/12, v podiele 77/466, k označeným nehnuteľnostiam, a žalovaný v 2. rade zdržať sa vykonania dobrovoľnej dražby s označením DD PSO304/14, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.

V prevyšujúcej napadnutej zamietavej časti uznesenie p o t v r d z u j e.

U k l a d á žalobcovi, aby do 30 dní od doručenia tohto uznesenia podal na súde návrh vo veci samej o určenie neplatnosti Zmluvy o hypotekárnom úvere č. 2012026550 zo dňa 17.4.2012 alebo jej časti.

Z r u š u j e uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa pripustil, aby do konania na strane žalovaných ako žalovaný v 2. rade pristúpila spoločnosť Platiť sa oplatí s.r.o., Košická 56, Bratislava, IČO: 45684618. Pripustil zmenu návrhu tak, že žalobca sa domáha, aby súd nariadil žalovanému v 1. rade povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva zriadeného na zabezpečenie Úverovej zmluvy č. 2012026550 zo dňa 17.4.2012 k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v obci Z., katastrálne územie Z., zapísaným na LV č. XXXX ako byt č. X, vchod č. XX, na prízemí, nachádzajúci sa v bytovom dome súp. č. XXX na ulici M., v podiele 1/1, spolu s podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súp. č. XXX, postavenom na parcele C KN č. 173/12, v podiele 77/466, k označeným nehnuteľnostiam, žalovanému v 2. rade nevykonať dobrovoľnú dražbu s označením DD PSO304/14 dňa 24.11.2014 o 10:00 hod., s miestom konania dražby salónik pri reštaurácii na prízemí, Hotel Dukla, Nám. Legionárov 2, Prešov, a to až do právoplatného rozhodnutia vo

9Co/136/2014

veci samej, a žalobcovi uložil povinnosť do 30 dní od doručenia tohto uznesenia podať na súde návrh vo veci samej. Ďalším výrokom súd prvého stupňa návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa písomným podaním, doručeným prvostupňovému súdu dňa 15.8.2014, domáhal, aby súd vydal predbežné opatrenie, ktorým by žalovanému v 1. rade nariadil povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva zriadeného na zabezpečenie Úverovej zmluvy č. 2012026550 zo dňa 17.4.2012 k označeným nehnuteľnostiam, spoločnosti Platiť sa oplatí s.r.o., Košická 56, Bratislava, IČO: 45684618, nariadil zdržať sa vykonania dražby k týmto nehnuteľnostiam a žalobcovi uložil povinnosť do 30 dní od doručenia tohto uznesenia podať na súde návrh vo veci samej. Svoj návrh odôvodnil tým, že so žalovaným v 1. rade uzavrel zmluvu o úvere, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 15.000,- eur, ktorý bol zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti - bytu. Úver splácal prostredníctvom účtu zriadeného a vedeného u žalovaného v 1. rade výlučne na splácanie úveru, mesačné splátky od januára 2014 do júla 2014 však boli v dôsledku exekúcie zablockované a nedošlo k ich pripísaniu ako splátok úveru. Žalobca sa o vzniknutej situácii dozvedel v júli 2014 a túto sa snažil okamžite riešiť. Žalovanému v 1. rade navrhol úhradu dlžnej sumy v splátkach, mal eminentný záujem na riadnom pokračovaní úveru, pričom sa mu však dostalo jedinej odpovede, že to nie je možné a dražba prebehne. Vzhľadom na uvedené má žalobca vážne pochybnosti o tom, že konanie žalovaného v 1. rade je v súlade s dobrými mravmi. Jeho správanie vyvoláva dojem, že jeho jediným záujmom je reálny výkon záložného práva predajom nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe. Podľa žalobcu výkon záložného práva predajom predmetu zálohu odporuje dobrým mravom, žalovaný pri správe záložného práva nepostupuje v súlade so zákonom a titul, na základe ktorého sa má dobrovoľná dražba vykonať, obsahuje neurčený počet neprijateľných zmluvných podmienok. Vo veci samej sa žalobca mieni domáhať určenia neplatnosti predmetnej úverovej zmluvy a súvisiacich zmlúv z dôvodu obsahu takých neprijateľných zmluvných podmienok, že robia zmluvu ako celok neudržateľnú, a teda neplatnú. Potrebu dočasnej úpravy pomerov vidí v tom, že vykonaním dobrovoľnej dražby by mohlo dôjsť k zmene vlastníckych vzťahov a k nezvratnému stavu, kedy by o nehnuteľnosť prišiel. Písomným podaním zo dňa 9.10.2014, označeným ako Doplnenie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, žalobca v reakcii na výzvu súdu na doplnenie podania popri úprave petitu za ďalšieho žalovaného označil spoločnosť Platiť sa oplatí s.r.o., so sídlom Košická 56, Bratislava, IČO: 45684618, a petit návrhu upravil tak, aby mu súd ako žalovanému v 2. rade nariadil nevykonať dobrovoľnú dražbu s označením DD PSO304/14 dňa 24.11.2014 o 10:00 hod., s miestom konania dražby salónik pri reštaurácii na prízemí, Hotel Dukla, Nám. Legionárov 2, Prešov, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Súd prvého stupňa citujúc ustanovenia § 90 O.s.p., § 74 ods. 2 O.s.p., § 92 ods. 1 O.s.p. a § 95 ods. 1, 2 O.s.p. konštatoval, že žalobca svojim podaním podľa jeho obsahu navrhol rozšíriť okruh účastníkov na strane žalovaného a zmeniť návrh, pričom je jeho vecou, koho označí za účastníka, navrhovaný nový účastník má vystupovať na strane žalovaného (jeho súhlas tak nie je potrebný) a výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd tomuto návrhu vyhovel a v súlade s citovanými ustanoveniami pripustil do konania na strane žalovaného ako žalovaného v 2. rade spoločnosť Platiť sa oplatí a zároveň pripustil zmenu návrhu v tam navrhovanom znení.

9Co/136/2014 - 57

K dôvodom navrhovaného predbežného opatrenia prvostupňový súd uviedol, že žalobca v doplnení uviedol, že možnú neplatnosť zmluvy o úvere vidí okrem iného v možnom obsahu neprijateľných podmienok, keď na uvedenie zmluvných dojednaní, v ktorých vidí možnú neprijateľnosť, a teda neplatnosť, uviedol číselné označenie článkov zmluvy o úvere a VOP s tým, že bližšiu špecifikáciu zmluvných podmienok, ktoré považuje za neprijateľné, má v úmysle uviesť v návrhu vo veci samej. Dôvody nariadenia predbežného opatrenia vidí v tom, že výkon záložného práva sa uskutočňuje pre pohľadávku, ktorá v kontexte možných neprijateľných, a teda neplatných podmienok, sa javí spornou,

že k omeškaniu so splácaním došlo z objektívnych dôvodov na strane žalobcu, ktorý v snahe predísť výkonu záložného práva prejavil ochotu mesačné splátky žalovanému v 1. rade poukazovať, keď takýto výkon záložného práva odporuje dobrým mravom, keďže závažným a neprimeraným spôsobom zasahuje do práva vlastníť majetok v zmysle článku 20 Ústavy SR s dosahom na ústavné právo na obydlie v zmysle článku 19 Ústavy SR s tým, že počas dobrovoľnej dražby je žalobca vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu žalovaného v 1. rade ako záložného veriteľa bez akejkoľvek ingerencie súdnej moci. Vyslovil tiež pochybnosti o súlade konania žalovaného v 1. rade s ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že napriek úpornej snahe žalobcu o obnovenie splátok úveru mu žalovaný v 1. rade nevyhovel. Vydraženie bytu spôsobí žalobcovi nenapraviteľné následky, značnú komplikáciu vzťahov, preto považuje dobrovoľnú dražbu v danom prípade za absolútne neproporcionálny prostriedok ochrany. Prvostupňový súd poukazujúc na ustanovenie § 74 ods. 2 v spojení s § 75 ods. 2 O.s.p. konštatoval, že v danom prípade žalobca napriek výzve na doplnenie podania v čase rozhodovania o predbežnom opatrení neuviedol a neosvedčil skutočnosti, odôvodňujúce záver na určenie neplatnosti úverovej zmluvy a súvisiacich zmlúv (s dopadom na nevykonanie dražby), ktorého ochrany sa chce domáhať v konaní vo veci samej, a ktorému sa tak má poskytnúť predbežná ochrana. Neuviedol ani také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu z nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy bez nariadenia predbežného opatrenia. Žalobca svoj nárok odôvodnil v podstate tým, že zmluva o úvere a súvisiace zmluvy, na základe ktorých sa má dražba vykonať, je neplatná, pretože obsahuje neurčený počet neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré ju robia ako celok neudržateľnú, a teda neplatnú, keď neuviedol konkrétne dôvody jej neplatnosti, pričom všeobecne poukázal na jednotlivé články zmluvy o úvere. Výkon záložného práva sa uskutočňuje pre pohľadávku, ktorá v kontexte možných neprijateľných, a teda neplatných podmienok sa javí spornou. Súd prvého stupňa aj napriek tomu predbežne preskúmal predloženú zmluvu o úvere (súvisiace zmluvy predložené neboli), najmä so zameraním na podstatné náležitosti zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka (záväzok veriteľa poskytnúť peňažné prostriedky do určitej sumy a záväzok dlžníka poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky), a dôvody jej neplatnosti ako celku nezistil. Podstatné bolo podľa prvostupňového súdu to, že žalobca nespochybňuje poskytnutie peňažných prostriedkov a konkrétne ani podstatu dlhu, a že dražba sa má vykonať na základe záložného práva, ktoré žalobca nespochybnil, resp. dôvody neplatnosti záložnej zmluvy neuviedol. Z uvedeného sa javí, že aj keby bola zmluva o úvere (časť alebo celá) neplatnou, nárok na istinu nie je sporný, a teda ani všeobecne tvrdená neplatnosť tejto zmluvy nemá vplyv na platnosť záložnej zmluvy a výkon práva z nej. Žalobca ďalej tvrdil, že k omeškaniu so splácaním došlo z objektívnych dôvodov na jeho strane, ktorý v snahe predísť výkonu záložného práva prejavil ochotu mesačné splátky žalovanému v 1. rade poukazovať. Okrem toho, že žalobca tieto skutočnosti, okrem svojich tvrdení, nijako neosvedčil, že ochotu platiť splátky (svoj synalagmatický záväzok) počas nevykonania dražby nezahrnul do návrhu

9Co/136/2014

- 4 -

predbežného opatrenia, a že dôvodom výkonu záložného práva podľa predloženého oznámenia banky je vyhlásenie mimoriadnej splatnosti hypotekárneho úveru, a preto sa celá pohľadávka dňa 23.7.2014 stala predčasne splatnou (so zrejším zánikom splátkového kalendára). Súd poukázal na to, že dôvod, resp. spôsob vzniku pohľadávky nemá pre nariadenie predbežného opatrenia v danom prípade žiaden význam a vzhľadom na zmluvnú voľnosť ani neobnovenie zmluvy a neakceptovanie nového splátkového kalendára nemožno považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi. Na margo tvrdení žalobcu o objektívnosti dôvodov a o tom, že o nesplácaní sa dozvedel až v júli 2014, i v súvislosti s tvrdeniami o výkone práv veriteľa v rozpore s dobrými mravmi a skúsenosťami súdu s praxou bankových inštitúcií v podobných prípadoch prvostupňový súd pripomína, že podľa bodu 6.6.3 zmluvy o úvere v prípade omeškania banka dlžníkovi pred odstúpením od zmluvy zasiela upomienku. Vo vzťahu k ďalším tvrdeniam žalobcu o tom, že takýto výkon záložného práva odporuje dobrým mravom, keďže závažným a neprimeraným spôsobom zasahuje do práva vlastníť majetok v zmysle článku 20 Ústavy SR, s dosahom na ústavné právo na obydlie v zmysle článku 19 Ústavy SR, bez akejkoľvek ingerencie súdnej moci súd prvého stupňa poukázal na to, že výkon (záložného) práva (pokiaľ nejde o jeho zneužitie, čo žalobca nijako neosvedčil a ani súd predbežne nezistil) nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi. Rovnako tak (zákonom predvídaný) zásah do práva vlastníť majetok s dosahom na právo na obydlie vzhľadom na značnú výšku pohľadávky (inak žalovaným i napriek jej dôležitosti ako jednej z rozhodujúcich skutočností

nijako konkrétne nekomentovanej a neosvedčenej - vyplývajúcej iba nepriamo podľa predložených dokumentov z krátkeho času splácania hypotekárneho úveru vo výške 15.000,- eur a jeho splatnosti rozloženej na 30 rokov) nepovažoval súd prvého stupňa ani za zjavne neprimeraný a neproporcionálny k ochrane práv veriteľa. Okrem toho súd pripomenul, že vykonanie dražby nie je vylúčené zo súdneho prieskumu, oprávnená osoba sa môže domáhať určenia jej neplatnosti, a teda vo vzťahu k dražbe je možná ingerencia súdnej moci (vrátane predbežnej ochrany voči jej účinkom), a dôvod na inú všeobecnú „tzv. preventívnu“ ingerenciu súdnej moci do konania subjektov pri dražbe, podobne ako ani pri iných (potenciálne neplatných) právnych úkonoch, bez uvedenie konkrétnych právne významných dôvodov nie je. Samotná dražba (proti ktorej môže žalobca podať žalobu napr. podľa § 19 ods. 1 písm. b/ zákona č. 527/2002 Z.z., ak navrhovateľ dražby nie je oprávnený navrhnúť vykonanie dražby, alebo podľa § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z., ak sa spochybňuje platnosť záložnej zmluvy alebo boli porušené ustanovenia tohto zákona) pritom neodôvodňuje nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, a teda ani potrebu upraviť pomery účastníkov (ochranu pred jej účinkami) ešte pred ňou. Takými môžu byť iba také faktické alebo právne skutočnosti, z ktorých, bez okamžitej predbežnej ochrany pred nimi pred vydaním konečného rozhodnutia, bezprostredne hrozí ujma či už v podobe nenapraviteľnej alebo ťažko nahraditeľnej škody, nezvratného zhoršenia právnej pozície alebo vzniku nenávratného stavu v právnych vzťahoch účastníkov. Takouto skutočnosťou však samotná dražba nie je, pričom súd prvého stupňa pripomenul, že ani udelenie príklepu na dražbe žalobcu nezbavuje práv (§ 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z.) súvisiacich s nárokmi uvedenými v jeho návrhu na predbežné opatrenie. Súd poukázal na to, že žalobcom tvrdená hrozba straty obydľia, ktorej sa obáva, je stav skutkový, vyplývajúci z hrozby prípadných ďalších úkonov po dražbe (s možnosťou predbežnej ochrany pred nimi), a nie stav (právny) vyplývajúci už z právneho úkonu (dražby). Poukazujúc na uvedené mal prvostupňový súd za to, že žalobca neuviedol a neosvedčil právne významné (rozhodujúce) skutočnosti, odôvodňujúce vydanie predbežného opatrenia, a podmienky dôvodnosti nároku, ktorému sa

9Co/136/2014 - 58

- 5 -

má poskytnúť ochrana - konkrétne právo (resp. právne skutočnosti odôvodňujúce nárok) na zachovanie tohto stavu, ktorého ochrany sa chce domáhať vo veci samej, a nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, a preto nepovažoval za dôvodné, aby priznal žalobcovi predbežnú ochranu zdržania sa výkonu záložného práva predajom nehnuteľnosti (zákonom aprobovaným spôsobom) len preto, že v nej býva, a návrh na nariadenie predbežného opatrenia preto zamietol.

O trovách konania súd rozhodol citujúc ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p., keď žalovaným, ktorí boli v konaní úspešní, bolo potrebné priznať náhradu trov konania potrebných na účelné uplatňovanie práva. Keďže im však žiadne trovy nevznikli a neúspešný žalobca na ich náhradu nemal právo, súd náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z nich.

Proti uvedenému uzneseniu, a to proti tretiemu výroku tohto uznesenia, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Mal za to, že návrhom v spojení s jeho doplnením podrobne opísal skutkový stav veci, ktorý dokladoval príslušnými právne relevantnými dokumentmi, a uviedol konkrétne dôvody, ktoré v danom prípade opodstatňujú nariadenie predbežného opatrenia. Na podporu svojich tvrdení tak v návrhu, ako aj jeho doplnení poukázal na viacero rozhodnutí všeobecných súdov Slovenskej republiky, ako aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie, na ktoré súd prvého stupňa nielenže neprihliadol, ale sa s nimi v odôvodnení svojho rozhodnutia ani nevysporiadal.

Odvolateľ nevyklúčil, že prvostupňový súd svojím rozhodnutím, ktorým žalobcovi de facto odoprel jeho právo na preskúmanie zákonnosti výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby, ako aj právo na súdny prieskum zmluvy o úvere a záložnej zmluvy, vzhľadom na termín dobrovoľnej dražby dňa 24.11.2014 v konečnom dôsledku spôsobí, že šiesti ľudia, ktorých jedno je maloletým dieťaťom, prídu o strechu nad hlavou, a keďže nemajú kam ísť, ocitnú sa na ulici. Poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-34/13 zo dňa 10.9.2014 O. G. proti SMART Capital, a.s., bod 60, podľa ktorého, pokiaľ ide o účinnú a odrádzajúcu povahu, na jednej strane písomné pripomienky, ktoré Súdnemu dvoru

predložila slovenská vláda, spresňujú, že v priebehu tohto konania o mimosúdnom výkone záložného práva môže príslušný vnútroštátny súd na základe § 74 ods. 1 a § 76 ods. 1 O.s.p. prijať predbežné opatrenie zakazujúce pokračovanie v uskutočnení tohto predaja. Ďalej odvolateľ konštatoval, že podľa bodu 67 tohto rozhodnutia, v prejednávanej veci možnosť príslušného vnútroštátneho súdu prijať predbežné opatrenie, ako je uvedené v bode 60 tohto rozsudku, môže zjavne predstavovať primeraný a účinný prostriedok na zabránenie uplatňovaniu nekalých podmienok, čo musí overiť vnútroštátny súd. Podľa žalobcu Súdny dvor EÚ v zmienenom rozsudku predpokladá, že v prípade, ak sa spotrebiteľ domnieva, že výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby nie je vzhľadom na možnosti, ktoré poskytuje právny poriadok Slovenskej republiky, primeraným, má právo domáhať sa na príslušnom vnútroštátnom súde, aby tento ustrážil proporcionalitu výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby. Práve inštitút predbežného opatrenia považuje Súdny dvor EÚ za primeraný a účinný prostriedok ochrany spotrebiteľa v obdobných prípadoch. Podľa odvolateľa je nepravdepodobné, žeby si Súdny dvor EÚ, ktorý predpokladá naplnenie princípu proporcionality vnútroštátnym súdom predovšetkým formou predbežného opatrenia, vedel vôbec predstaviť také rozhodnutie, akým je napadnuté uznesenie, kedy vnútroštátny súd spotrebiteľovi jeho práva garantované Ústavou SR, právom Európskej únie

9Co/136/2014

- 6 -

a zákonmi Slovenskej republiky, odopiera. Týmto prvostupňový súd stavia spotrebiteľa do situácie, kedy je výlučne na veriteľovi rozhodnúť o osude spotrebiteľa a členov jeho rodiny. Na inom mieste rozsudku C-34/13 Súdny dvor EÚ osobitne akcentuje nevyhnutnosť ochrany práva na obydlie, ako aj vážnosť zásahu do tohto základného práva v spojení s možnými negatívnymi, priam až katastrofickými dôsledkami pre spotrebiteľa a členov jeho rodiny. V tejto súvislosti žalobca poukázal aj na bod 62 tohto rozsudku, podľa ktorého, pokiaľ ide o primeranú povahu sankcie, osobitnú pozornosť treba venovať okolnosti, že majetok dotknutý konaním o mimosúdnom výkone záložného práva, o ktorý ide vo veci samej, je nehnuteľnosť určená na bývanie spotrebiteľa a jeho rodiny. Zdôraznil, citujúc bod 64 tohto rozsudku, že v tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že strata bývania je jedným z najvážnejších zásahov do práva na rešpektovanie obydli a každý, komu takýto vážny zásah hrozí, musí mať v podstate možnosť predložiť primeranosť takéhoto opatrenia na súdne preskúmanie (pozri rozsudky ESLP McCann v. Spojené kráľovstvo č. 19009/04, § 50, ESLP 2008 a Rousk v. Švédsko, č. 27183/04, § 137). Podľa žalobcu sa javí ako obzvlášť nebezpečné, ako prvostupňový súd zľahčuje a bagatelizuje význam základného ľudského práva na obydlie, keď právo na obydlie, tak akcentované judikatúrou Súdného dvora EÚ, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Paulić v. Chorvátsko z 1. marca 2010), zakotvené v článku 20 Ústavy SR v spojení s článkom 19 Ústavy SR, ako aj v článku 7 Charty základných práv Európskej únie, považuje prvostupňový súd iba za „faktický záujem“. Zdôraznil, že pre prvostupňový súd pravdepodobne nie je relevantným, že žalobca príde o svoju nehnuteľnosť, ktorá je tak jeho jediným obydľím, ako i jediným obydľím ďalších piatich členov jeho rodiny, a to v dôsledku pochybného, pravdepodobne neproporcionálneho výkonu práva žalovaného (zrejme žalovaného v 1. rade), ktorého jediným záujmom je výkon záložného práva predajom nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe za stavu, kedy zákonnosť postupu žalovaného (zrejme žalovaného v 1. rade) zatiaľ nepreskúmal žiadny súd. Súd prvého stupňa nepochopiteľne odmietol nariadenie predbežného opatrenia za situácie, kedy výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby sa uskutočňuje pre pohľadávku veriteľa, ktorá vznikla zo zmluvy, ktorá vykazuje znaky zmluvy spotrebiteľskej, pričom pohľadávka veriteľa sa v kontexte možných neprijateľných, a teda neplatných zmluvných podmienok javí spornou. K omeškaniu so splácaním mesačných splátok došlo z objektívnych dôvodov na strane žalobcu, ktorý po identifikovaní situácie v snahe predísť výkonu záložného práva prejavil ochotu mesačne splátky žalovanému v 1. rade poukazovať, a v tejto súvislosti vynaložil markantné úsilie. Výkon záložného práva odporuje dobrým mravom, keďže závažným a neprimeraným spôsobom zasahuje do práva vlastníť majetok v zmysle článku 20 Ústavy SR s dosahom na ústavné právo na obydlie v zmysle článku 19 Ústavy SR, podľa ktorého je obydlie nedotknuteľné. Odvolateľ zdôraznil, že žalovanému v 1. rade nariadením predbežného opatrenia nevznikne žiadna ujma, pretože súčasný právny stav k predmetným nehnuteľnostiam zostane nezmenený. Na druhej strane, predmetný byt obýva žalobca spolu s jeho rodičmi, bratom, sestrou a jej maloletým dieťaťom, pričom výkonom záložného práva by došlo k vážnemu zásahu do ústavného práva týchto osôb na obydlie. Žalobca spolu s osobami žijúcimi s ním v spoločnej domácnosti by sa ocitli bez strechy nad hlavou. Prvostupňový súd napriek tomu, že mal

vedomosť o všetkých uvedených skutočnostiach a dôsledkoch výkonu záložného práva touto formou, svojím rozhodnutím podľa odvolateľa de facto konanie žalovaného (zrejme žalovaného v 1. rade) odobril. Pri konfrontácii s ustanovením § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. si pozornosť zaslúžia také formulácie prvostupňového súdu v napadnutom uznesení, ako je tá, keď súd prvého stupňa

9Co/136/2014 - 59

- 7 -

poukázal na to, že výkon záložného práva (pokiaľ nejde o jeho zneužitie, čo žalobca nijako neosvedčil a ani súd predbežne nezistil) nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca ďalej v postupe žalovaného v 1. rade videl zneužitie inštitútu záložného práva, ktoré v danom prípade plní predovšetkým zabezpečovaciu funkciu. Záložné právo je totiž primárne koncipované ako zabezpečovací prostriedok, ktorý má nepriamo nabádať dlžníka na splnenie svojho záväzku. V danom prípade však žalovaný nepochopiteľne obchádza zabezpečovaciu funkciu inštitútu záložného práva a nalieha na uhradzovacej funkcii napriek tomu, že dlžník sa pokúšal uhradiť vzniknutý nedoplatok. Súd prvého stupňa podľa odvolateľa v napadnutom uznesení absolútne nereflektuje princíp ochrany spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany, keď poukázal na to, že dôvod, resp. spôsob vzniku pohľadávky nemá pre nariadenie predbežného opatrenia v danom prípade žiaden význam a vzhľadom na zmluvnú voľnosť ani neobnovenie zmluvy a neakceptovanie nového splátkového kalendára nemožno považovať za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi. Podľa odvolateľa sa zdá, že podľa súdu prvého stupňa je v poriadku, keď veriteľ vykoná záložné právo dobrovoľnou dražbou a zbaví tak obydlia šesť osôb, a to všetko napriek tomu, že sa dlžník omeškal s uhradením splátok neúmyselne z objektívnych príčin, pričom veriteľovi navrhol také riešenie situácie (doplatenie dlhu), ktoré by veriteľa nijako nepoškodilo. Pokiaľ prvostupňový súd vychádzal zo svojej skúsenosti s praxou bankových inštitúcií, že v podobných prípadoch zasiela banka podľa bodu 6.6.3 zmluvy o úvere v prípade omeškania dlžníka upomienku, sú takéto závery podľa žalobcu neopodstatnené, založené výlučne na domnienke, nezohľadňujúce osobitosť konkrétneho prípadu, keď súd nepripúšťa situáciu, že banka svoj záväzok vyplývajúci z bodu 6.6.3 zmluvy o úvere nesplní, prípadne že klient banky zmení adresu svojho bydliska, v dôsledku čoho sa o nej nedozvie. Záverom žalobca poukázal na absolútne neproporcionálny prostriedok ochrany záložného práva žalovaného v 1. rade formou dobrovoľnej dražby, keď prípadným vydražením bytu spôsobí žalobcovi, ako aj členom jeho rodiny, nenapraviteľné následky. Uvedené platí obzvlášť za stavu, keď právny poriadok Slovenskej republiky pozná aj iné spôsoby výkonu záložného práva, s ktorými sa nespájajú závažné až drastické dôsledky, ako je tomu v danom prípade pri výkone záložného práva formou dobrovoľnej dražby. Vzhľadom na vyššie uvedené s dôrazom na skutočnosť, že výkon záložného práva spôsobí bezprostrednú ujmu na základných právach, ako aj majetkových právach žalobcu a členov jeho rodiny, navrhol žalobca, aby odvolací súd zmenil napadané uznesenie a toto predbežné opatrenie zamietol.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.) a vzhľadom na včasnosť podaného odvolania (§ 204 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý výrok uznesenia súdu prvého stupňa, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 212 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) zistil, že v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky na potvrdenie uznesenia súdu prvého stupňa.

Pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený (§ 64 ods. 1 O.s.p.). Predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečoho sa zdržal alebo niečo znášal (§ 76 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Podľa článku 20 ods. 1, prvá a druhá veta, Ústavy SR, každý má právo vlastniť

9Co/136/2014

- 8 -

majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa článku 13 ods. 4 Ústavy SR, pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Podstatným znakom predbežného opatrenia je jeho predbežný a dočasný charakter, to znamená, že dočasne upravuje pomery účastníkov alebo zabezpečuje budúci výkon rozhodnutia do doby, než súd vydá vo veci konečné rozhodnutie. Predbežné opatrenie je potrebné nariadiť všade tam, kde by jeho nenariadením vznikol priestor pre právne úkony, ktoré by vytvorili nezvratný stav. To sa týka najmä tých prípadov, kde je treba obmedziť možnosť prevodu nehnuteľností alebo hodnotných huteľných vecí. V návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí navrhovateľ osvedčiť svoj nárok voči odporcovi alebo porušenie práva odporcom a potrebu dočasne upraviť pomery účastníkov, t.j. naliehavosť situácie alebo obavu o ohrozenie výkonu rozhodnutia. Zároveň z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí vyplývať, ktorý v zákone uvedený účel má navrhované predbežné opatrenie plniť. Z dočasného charakteru predbežného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia, ale nie je možné predbežné opatrenie nariadiť bez toho, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti, potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je tu nebezpečie bezprostredne hroziacej ujmy.

Ďalším zákonným predpokladom pre nariadenie predbežného opatrenia je dočasná úprava právnych vzťahov medzi účastníkmi s dôrazom na konkrétne právo alebo nárok. Potreba dočasnej úpravy, ktorá je obsahom predbežného opatrenia, súvisí s dočasnosťou takéhoto rozhodnutia súdu. Ako to vyplýva zo samotnej povahy ustanovenia § 76 ods. 1 písm. f/ O.s.p., toto právo má zabezpečovací a preventívny charakter. Ide o povinnosť niečo vykonať, niečo sa zdržať alebo niečo znášať. Miera predbežného opatrenia pritom môže znieť na dočasný individuálny zákaz niektorej z aktivít. V prípade aplikácie uvedeného zákonného ustanovenia je potrebné prihliadať na možné následky nariadenia predbežného opatrenia, najmä hrozby vzniku neprimeranej ujmy osobe, ktorá je povinná z nariadeného predbežného opatrenia.

Rozhodnutie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia nie je rozhodnutím o veci samej. Preto súd nepreskúmava vecnú opodstatnenosť návrhu vo veci samej, ktorého podanie je podmienkou pretrvávania nariadeného predbežného opatrenia.

Súd na návrh nariadi predbežné opatrenie, ak navrhovateľ osvedčí svoje tvrdenie o existencii právneho vzťahu medzi účastníkmi, osvedčí potrebu dočasnej úpravy týchto právnych vzťahov. Nariadiť predbežné opatrenie je možné až po zistení, že sa ním medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav a neprimeraným spôsobom sa nezasiahne do právnych vzťahov medzi účastníkmi.

V prejednávanej veci odvolací súd má za to, že neboli splnené základné podmienky pre vyhovieie návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia v návrhu požadovaného presného určenia miesta, času a dátumu konania dražby, nakoľko v prípade, ak by sa tento zákaz pre žalovaného v 2. rade vzťahoval len na dražbu, ktorá bola vyhlásená na deň 24.11.2014 o 10.00 hod. a len na miesto konania dražby salónik pri reštaurácii na prízemí

9Co/136/2014 - 60

- 9 -

v Hoteli Dukla v Prešove, mohol by v takom prípade žalovaný v 2. rade vykonať dražbu vzťahujúcu sa na tú istú nehnuteľnosť v iný deň, resp. miesto konania dražby by bolo určené inak. V konaní bola osvedčená potreba naliehavej právnej úpravy vzťahu medzi účastníkmi konania. Žalobcom tvrdené skutočnosti o strate obydľia nielen žalobcu, ale aj ďalších piatich členov jeho rodiny, vrátane maloletého dieťaťa, sú pre potreby vydania predbežného opatrenia ako zabezpečovacieho inštitútu postačujúce. Jednoznačne

boli preukázané dôvody nutnosti okamžitej úpravy vzťahov medzi účastníkmi konania. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že vydražením spornej nehnuteľnosti - bytu na dobrovoľnej dražby ako originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva by sa vytvoril takmer nezvratný stav, spočívajúci v strate obydľia žalobcu a členov jeho rodiny, a to až do prípadného právoplatného vyhovenia návrhu žalobcu na určenie neplatnosti dražby, ako najextrémnejšej formy zásahu do práva na rešpektovanie obydľia.

Odvolateľ opodstatnene poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva McCann v. Spojené kráľovstvo č. 19009/040. Odvolací súd považuje za potrebné poukázať zároveň na bod 43 tohto rozhodnutia, podľa ktorého, akákoľvek osoba, ktorej hrozí zásah do práva na obydľie, by mala v princípe mať možnosť dať si preskúmať proporcionalitu a odôvodnenosť zásahu nezávislým súdom vo svetle relevantných princípov podľa článku 8 Dohovoru, a to napriek tomu, že podľa vnútroštátneho práva nemá právo bývať v byte.

Prípadnou dražbou by nepochybne došlo k poškodeniu nielen samotného žalobcu a členov jeho rodiny, a to v prípade, ak by skutočne zmluva o úvere bola úplne alebo čiastočne neplatná. Naliehavosť potreby takejto úpravy je potom daná aj v prípade osvedčenia, že navrhovateľ ako vlastní nehnuteľnosti má zabezpečené práve bývanie v inej nehnuteľnosti, avšak v draženej nehnuteľnosti bývajú osoby jemu blízke - rodičia, brat, podľa navrhovateľa aj maloleté dieťa, ktorých ujmu by pociťoval ako ujmu vlastnú. Medzi účastníkmi sa týmto vydaným predbežným opatrením nevytvorí nenávratný stav, keď v prípade skončenia konania vo veci samej bude môcť žalovaný v 1. rade, ak aj v tej dobe bude mať splatnú pohľadávku voči žalobcovi, túto uspokojiť spôsobom, ktorým sa neprimeraným spôsobom nezasiahne do právnych vzťahov medzi účastníkmi. Zároveň odvolací súd podotýka, že nariadením tohto predbežného opatrenia nejde o prejudikovanie rozhodnutia vo veci samej, pretože predbežné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a súd pred jeho nariadením nemusí zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd ustálil, že v predmetnom konaní boli splnené zákonné podmienky na vydanie predbežného opatrenia tak, ako to žiadal žalobca. Bolo preukázané osvedčenie nároku, ktorému by sa mala predbežným opatrením poskytnúť v prospech žalobcu ochrana, spočívajúca v práve na súdny prieskum zákonnosti výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby, vzhľadom na termín dobrovoľnej dražby. Taktiež bolo preukázané nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, spočívajúce v nevyhnutnosti ochrany práva na obydľie pre členov najbližšej rodiny žalobcu, a z toho vyplývajúca, vzhľadom na blízky termín konania navrhovanej dražby (24.11.2014), naliehavosť potreby predbežnej úpravy.

Významným atribútom, ktorý sa uplatňuje v súvislosti s predbežným opatrením, je aj zásada proporcionality, keď súd musí zvážiť rovnováhu záujmov pri rozhodovaní

9Co/136/2014

- 10 -

o predbežnom opatrení a súvisiacich záujmov, ktoré by mali byť nariadeným predbežným opatrením dotknuté. V prejednávanej veci má odvolací súd za to, že je nepochybné, že záujem žalobcu, ktorý sa domáha ochrany práva na obydľie pre osoby jemu blízke je v takom rozsahu, ktorý je možné akceptovať (dočasný zákaz výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby), a takýto zákaz nie je neproporcionálny prostriedok ochrany, keď žalovaný v 1. rade musí len dočasne odložiť (v prípade, ak by súd nevyhovel návrhu vo veci samej) výkon záložného práva, pričom zároveň sa žalovaný v 1. rade môže domáhať samostatným návrhom vo veci samej zaplataenia nesplatennej výšky poskytnutého úveru od žalobcu v spojení s prípadnou exekúciou.

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnuté uznesenie okrem výrokov, ktoré neboli napadnuté odvolaním žalobcu, ktorými súd prvého stupňa pripustil do konania ďalšieho účastníka, ako

aj navrhovanú zmenu petitu žaloby, zmenil tak, že návrhu o nariadenie predbežného opatrenia vyhovel (§ 220 O.s.p.). Zároveň odvolací súd potvrdil tú napadnutú časť uznesenia súdu prvého stupňa, v ktorej sa zamietol návrh, aby sa žalovanému v 2. rade uložil zákaz vykonať dobrovoľnú dražbu v konkrétny deň, dátum a na konkrétnom mieste, nakoľko ak by sa mu uložil takto podrobne konkretizovaný zákaz, žalovaný v 2. rade by bol oprávnený vykonať dobrovoľnú dražbu v iný deň, resp. na inom mieste. Súd zároveň uložil žalobcovi podať žalobu vo veci samej. V prípade podania tejto žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o hypotekárnom úvere predbežné opatrenie bude trvať až do právoplatného skončenia konania vo veci samej s tým, že v prípade, ak žalobca nepodá túto žalobu v stanovenej lehote do 30 dní odo dňa doručenia tohto predbežného opatrenia, predbežné opatrenie v tejto veci žalobcovi zanikne (§ 77 ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

Odvolací súd zrušil výrok uznesenia prvostupňového súdu ohľadom trov konania, nakoľko tento, aj keď nebol napadnutý odvolaním žalobcu, je závislým výrokom. Rozhodol tak z dôvodu, že týmto rozhodnutím sa nekončí konanie, ale toto bude pokračovať konaním vo veci samej, v ktorom bude rozhodnuté aj o trovách tohto konania o nariadení predbežného opatrenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.